

דף טו.

עין משפט א.

או"ח סימן ב פעיף ו

ו. אסור לילך בקומה זקופה **ס** ולא ילך ד' אמות בגילוי ראש **ע**, ויבדוק נקביו **פ**.

עין משפט ב ג.

או"ח סימן ד פעיף כב

כב. כג. אם אין לו מים יקנה ידיו בעפר או בצרור **צ** או בכל דבר שמנקה, ויברך על נקיות ידים **ק**, ויועיל לתפלה אבל לא להעביר רוח רעה.

או"ח סימן צב פעיפים ד ה ו

ה. ד. צריך לרחוץ ידיו במים **ר** אם יש לו, ואם אין לו צריך לחזור

ס. אפי' בפחות מד' אמות, ט"ז ס"ק ד', אף דבגמ' איתא ד"א לאו דוקא דנקטו סתם הליכה. כה"ח אות י"ג.

ושיעור הזקיפה כל שלא יכול לראות למטה בסמוך לרגליו, ומ"מ לא יכוף קומתו או ראשו יותר מדאי אלא בכדי שיראה את הבא כנגדו בפניו בלי שיזקוף עניו למעלה, כה"ח אות ט"ו.

ע. וי"א דאינו אלא מידת חסידות אבל מדינא אין איסור בזה, כ"כ הב"ח מ"א ס"ק ו', ברכי יוסף אות ב'. אך לדעת הלבוש בסעיף ו' ועוד יש איסור מדינא בזה, כה"ח אות ט"ו.

וממידת החסידות גם בפחות מד' אמות לא ילך בגילוי ראש, ואפי' ביושב יש להחמיר אם לא לצורך, כה"ח אות ט"ז. ובבית המרחץ אפי' מדת חסידות אין בו והיא חומרא יתירה, ברכי יוסף אות ה'.

ו כתב השל"ה דמדת חסידות להיות ראשו מכוסה בלילה כמו ביום, כה"ח אות י"ח. ויש ליזהר לכסות ראש הקטנים כדי שתהיה יראת שמים עליהם, מ"א ס"ק ו'. כובעים מקש ארוג כעין נקבים וכן פאה נוכרית נחשבים לכסוי וכן מהני כסוי בידיו ע"ג ראשו אפי' שלא מועיל לגבי הזכרת השם. כה"ח אות כ'.

פ. שמא יצטרך לנקביו בעת התפלה, והחיד"א כתב שיש סוד בדבר, כה"ח אות כ"א. **צ**. כתב המ"א בס"ק כ"ה דצ"ע שבסי' קנ"ט כתב לברך לעולם על נטילת ידיים וסיים הכה"ח באות ק"ה דלדינא לא יברך כלל במידי דמנקה.

ק. ואפי' העומד מלימודו קודם שיתפלל צריך נטילה כמ"ש ברמ"א סוף סימן רל"ג ונכון להחמיר היכא דאפשר, כה"ח אות ק"ו.

ר. והניגוב אין מעכב כמו בנטילת המוציא, כה"ח אות י"ד. והגם שהרמב"ם בפ"ד מתפלה הלכה ג' כתב לתפילת שחרית צריך לרחוץ פניו ורגליו, כתב מר"ן בב"י דלא נהגו העולם כן, כה"ח אות ט"ו.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

אחריהם **ש** עד פרסה **ת** והוא שהולך בדרך והמים לפניו אבל אם נמצאים לאחוריו חוזר עד מיל.

הגה: ואם מתירא שיעבור זמן התפלה **א** ינקה ידיו בצרור או בעפר או בכל דבר שמנקה, ומתפלל.

ה. רחץ ידיו שחרית והסיח דעתו מהם צריך נטילה לתפלה **ב** אם יש לו מים, אפי' שאינו יודע אם נגע בשום ליכלוך, ולא יברך עליהם **ג**.
ואם אין לו מים מזומנים א"צ לחזור וליטול **ד**.

הגה: אפי' היו ידיו מלוכלכות ונטלם לתפלה אין לברך עליהם.

ו. העומד באמצע התפלה ונזכר שנגע במקום מטונף די בנקיון בצרורות או מחכך ידיו בכותל.

או"ח סימן רלג פעיף ב

ג. אם יש לו מים צריך ליטול ידיו **ה** כדי שיתפלל אע"פ שאינו יודע להם שום ליכלוך ולא יברך, ואם אין לו מים מזומנים א"צ ליטול.

ש. והיינו שיכול לבא בעוד היום הגדול ואינו צריך ללכת אח"כ יחידי אבל בלאו הכי א"צ לחזר אחריהם.

ת. ודוקא לענין תפלה צריך לחזור אחריהם אבל לענין ק"ש וברכותיה א"צ לחזור אחריהם עד פרסה אלא ינקה ידיו בכל דבר שמנקה, כ"כ הב"י כדעת הרי"ף והרמב"ם והרשב"א. וכתב הב"ח דבתפילת שחרית כיון שצריך להסמיך גאולה לתפלה ולק"ש אין לחזור אחר מים ה"ה דמתפלל בלא שיחזור על המים ודלא כהשו"ע, אך הכה"ח כתב דאין לזוז מדברי מר"ן השו"ע דגם לשחרית צריך לחזור אחר מים. וממתין בשירה חדשה ומחזור אחר המים, שם באות י"ט.

א. וה"ה זמן תפלה בצבור, כה"ח אות כ"ג.

ב. ורק לתפלה היסח דעת פוסל אבל לשאר ברכות או לת"ת אין היסח דעת פוסל אלא א"כ יודע שנגע בדבר מטונף, כה"ח אות כ"ה.
ואפי' עומד מלמודו להתפלל אם הסיח דעתו צריך נטילה.

ג. כ"כ הב"י דלא ראה נוהגים שמברכים כדעת הרמב"ם וכן מנהג העולם שאין מברכין רק בשחרית וברכת המוציא. כה"ח אות כ"ז.

ד. והוא שלא נגע בדבר טינוף אבל בנגע מחזור אחריהם עד פרסה מלפניו ומיל מלאחוריו, אם לא יעבור לו זמן התפלה.

ה. דסתם ידים פסולות לתפלה משום היסח הדעת, ב"י. ובפרישה כתב דהתפלה במקום התמיד והכהנים היו צריכים לקדש ידים ורגלים קודם, וא"כ ה"ה לערבית אם הסיח דעתו, בין מנחה לערבית צריך ליטול.

הגה: ואפי' העומד מלימודו לכתחלה יטול ידיו לתפלה.

עין משפט ד.

או"ח סימן סב סעיף ג.

ג. צריך להשמיע לאזנו מה שמוציא בפיו ואם לא השמיע לאזנו יצא, ובלבד שיוציא בשפתיו ז'.

עין משפט ה.

או"ח סימן סב סעיף א.

א. אף שמצוה לדקדק באותיותיה אם קראה ולא דיקדק בהן יצא ז'.

עין משפט ו.

או"ח סימן סד סעיף א.

א. קרא סדר הפסוקים שבק"ש למפרע לא יצא ח, אבל קרא הפרשיות שלא כסדרן יצא ט.

עין משפט ז.

או"ח סימן תרפט סעיף ב.

ב. אחד הקורא ואחד השומע יצא י"ח, והוא שישמע מפי שהוא חייב

ו. ברכות ט"ז וכת"ק, אבל בהרהור בלבו לא יצא, טור וב"י וב"ח ורק באונס בדיעבד יוצא בהרהור. כה"ח אות ה' מפמ"ג.

השומע ק"ש ולא קראה אם אינו בקי יוצא רק ע"י ש"ץ בציבור ולא ביחיד. אבל בבקי אינו יוצא בשמיעה אפי' בציבור, וגם מי שאינו בקי יאמר פסוק ראשון דאין בזה"ז מי שלא יודע פסוק ראשון. כה"ח אות ו'.

ז. המדבר ואינו שומע חייב בק"ש ובכל מצות מן התורה התלויים בדיבור אע"פ שאינו יכול להשמיע לאזניו, כ"כ בשאגת אריה סי' ז'.

ואם שומע ואינו מדבר יוצא ע"י הרהור הלב, שם אות ז'.

ז. ברכות ט"ז וכרבי יוסי, הב"ח כתב דחייב מדינא לדקדק בהם ואם לאו נענש בחום גהינם, והנזהר מצננים לו. ועוד אמרו שהנזהר ניצול מאש כחנניה מישאל ועזריה, כה"ח אות א'.

ח. ולא דיקדק היינו שלא נתן ריוח בין הדבקים או לא האריך בדל"ת כפי שצריך.

ה. ברכות ט"ו ור"מ בפ' ב' מק"ש, דכתיב "והיו" ודרשו בהוייתן יהיו.

ט. אף שאינו רשאי יצא בטעה וע"פ סודן של דברים צריך כסדרן גם בפרשיות, כה"ח אות ג'.

בקריאתה, ע"כ אם היה הקורא חש"ו ב' השומע ממנו לא יצא.

וי"א שהנשים אינן מוציאות את האנשים ל'.

הגה: י"א דאם האשה קראה לעצמה מ' מברכת לשמוע ב' מגילה שאינה חייבת

בקריאה.

דף טו:

עין משפט א.

אר"ח סימן סב סעיף ג.

ג. צריך להשמיע לאזנו מה שמוציא בפיו ואם לא השמיע לאזנו יצא,

ו. וצריך שיכוין הקורא להוציא והשומע לצאת, וע"כ במקום שיש רעש בביכנ"ס בעת קריאתה עדיף שיקח מגילה כשרה ויקרא בפני עצמו רק שיהיה עם הצבור. כה"ח אות ד'.

ז. היינו חרש המדבר ואינו שומע כלל, אע"ג דקיי"ל בעלמא דאם לא השמיע לאזנו יצא כמ"ש בסי' ס"ב ובסי' קפ"ה, כאן לענין מגילה שהוא משום פרסומי ניסא החמירו. ב"י.

ח. ובאדם שכבדו אזניו ואינו שומע רק אם צועקים וקרא לצבור בקול בינוני ולא שמע בדיעבד יצאו הצבור בקריאתו כיון שאם צועקים הוא שומע. מ"מ גם אם אדם שמע מחרש שאינו שומע כלל שחזור וקורא, לא יברך לחשוש לדעת הב"ח דחרש גמור מוציא. וכ"כ הכה"ח אות ח'.

ט. וקטן שאינו מוציא אפי' הגיע לחינוך ואפי' בדיעבד לאפוקי מדעת בעל העיטור שפסק כר"י דמוציא במגילה י"ט ע"ב, ועיין בכה"ח אות ט'. ואם אין אחר יקרא הקטן, אבל לעצמו הקטן ג"כ מברך. כה"ח אות י'.

י. משמע לדעה ראשונה הנשים מוציאות האנשים והיא דעת רש"י וכן דעת הרמב"ם, והי"א היא דעת בה"ג וס"ל לבה"ג דלא דמי לנר חנוכה שמוציאה כיון שקריאת המגילה דומה לקריאת התורה ופסולה מפני כבוד הצבור, וע"כ אפי' ליחיד אינה מוציאה מטעם לא פלוג. מ"א ס"ק ה'.

יא. ויש מי שכתב מטעם דקול באשה ערוה אבל לדעה ראשונה רק בשיר הוי קול ערוה. כה"ח אות י"ג.

יב. והלבוש פסק דאין האשה מוציאה וכן הסכים הא"ר והפר"ח, וכיון שיש מחלוקת בזה אם שמע מאשה צריך לחזור ולקרות בלי ברכה.

יג. ואשה מוציאה אשה אחרת אבל נשים רבות אין מוציאה דזילא בהו מילתא כמ"ש התוס' בסוכה דף ל"ח. מ"ב בשער הציון אות ט"ו.

יד. ובמדרש הנעלם על רות כתב דלא תקרא לעצמה רק תשמע מאנשים. מ"א ס"ק ו'.

יז. והפר"ח חולק וכתב שמברכות על מקרא מגילה כמו האנשים.

יח. מי שכבר יצא ובא להוציא הנשים הדבר במחלוקת אם יכול לברך להם, וכתב הבן איש חי פ' תצוה אות א' שגם הם לא יברכו. כה"ח אות י"ט.

ובלבד שיוציא בשפתיו פ.

עין משפט ב. או"ח סימן קפה סעיף ב

ב. צריך שישמיע לאזניו מה שמוציא בשפתיו, ואם לא השמיע לאזניו יצא ע' ובלבד שיוציא בשפתיו פ.

או"ח סימן רו סעיף ג

ג. בכל הברכות צריך שלא להפסיק בין הברכה לאכילה ז.

הגה: היינו ביותר מכדי דיבור.

ט. ברכות ט"ז וכת"ק, אבל בהרהור בלבו לא יצא, טור וב"י וב"ח ורק באונס כדיעבד יוצא בהרהור. כה"ח אות ה' מפמ"ג.

השומע ק"ש ולא קראה אם אינו בקי יוצא רק ע"י ש"ץ בציבור ולא ביחיד. אבל בבקי אינו יוצא בשמיעה אפי' בציבור, וגם מי שאינו בקי יאמר פסוק ראשון דאין בזה"ז מי שלא יודע פסוק ראשון. כה"ח אות ו'.

ו. המדבר ואינו שומע חייב בק"ש ובכל מצות מן התורה התלויים בדיבור אע"פ שאינו יכול להשמיע לאזניו, כ"כ בשאגת אריה סי' ז'.

ואם שומע ואינו מדבר יוצא ע"י הרהור הלב, שם אות ז'.

ע. ובספר החרדים כתב דלא יצא והביאו הב"י אך לדינא כדיעבד יצא כדעת מר"ן השו"ע.

פ. וזו דעת כל הפוסקים חוץ מלדעת הרמב"ם דיצא, גם בלא הוציא בשפתיו, ב"ח. ובמקום ספק אם בירך טוב להרהר בלבו לצאת לפחות לדעת הרמב"ם ואין חשש ברכה לבטלה בהירהור הלב, כה"ח אות ה'.

ז. ודוקא ברהמ"ז שהיא דאורייתא אם לא הוציא בשפתיו לא יצא, אבל בברכות דרבנן גם בלא הוציא בשפתיו יצא, כ"כ בספר ראשון לציון דף ד' ע"ב.

גם בברכת המזון אם זה מחמת חולי או אונס שאינו יכול להוציא בשפתיו ג"כ יצא, מ"א ס"ק א', ואפי' עבר האונס אח"כ אינו חייב לחזור ולברך, כה"ח אות ז'.

ח. ובדיעבד אם הפסיק יותר מכדי שאילת שלום לרב בשתיקה א"צ לברך שוב, כה"ח אות ט"ז.

אבל אם הפסיק בדיבור אפי' מילה אחת חוזר ומברך.

ט. גם אם שמע חבירו מברך לא יענה אמן בין ברכה לטעימה, ואם שגג וענה כיון שיש אומרים דאינו חוזר ומברך לא יברך משום סב"ל, כה"ח אות י"ט.

אבל אם שח לצורך אותה מצוה או לצורך האכילה א"צ לחזור ולברך.

האוכל פרי יברך עליו כשהוא שלם ואח"כ חותך אותו ולא הוי הפסק דזה צורך אכילה וכמו בברכת המוציא בלחם משנה או בכיכר שלם שיש ענין לברך על שלם יברך ואח"כ יבצע ולא הוי הפסק בזה.

לא יברך אדם על מאכל או משקה כשהוא קר או חם ביותר דיש לחוש להפסקה.

עין משפט ג.

א"ח סימן סא סעיף ב

ב. כא. צריך ליתן ריוח בין תיבה שתחילתה כסוף תיבה שלפניה כגון בכל לבבך, על לבבכם, בכל לבבכם, עשב בשדך, ואבדתם מהרה, הכנף פתיל, אתכם מארץ.